

Nr 21.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om fördelning i beskattningshänseende på olika år av viss retroaktiv ersättning till tjänstemän å indragnings- eller disponibilitetsstat.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 377, av herrar *Gustafson* i Göteborg och *Häckner* har hemställts, att riksdagen måtte besluta att den engångsersättning, som utgått jämlikt beslut av 1949 års riksdag till vissa tjänstemän å indragnings- eller disponibilitetsstat, måtte i beskattningshänseende fördelas på det antal år, som den retroaktiva ersättningen avsåge.

Beträffande motiveringen för det i motionen framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 32 § kommunalskattelagen hänföres till intäkt av tjänst bland annat vad som utgått för tjänsten i form av avlöning, arvode eller annan förmån i penningar. Jämlikt 41 § samma lag gäller, att intäkt av tjänst skall anses hava åtnjutits det beskattningsår, under vilket intäkten blivit för den skattskyldige tillgänglig för lyftning. I punkt 2 av anvisningarna till sistnämnda paragraf har frågan om rätt beskattningsår närmare utvecklats. Såsom allmän regel gäller sålunda, att inkomst skall anses hava åtnjutits under det år, då densamma från den skattskyldiges synpunkt är att anse såsom verkligen förvärvat och till sitt belopp känd; detta är framför allt förhållandet, då inkomsten av den skattskyldige uppburits eller, såsom i fråga om bostadsförmån och andra förmåner in natura, då den på annat sätt kommit den skattskyldige till godo, detta oberoende av huruvida inkomsten intjänats under året eller tidigare.

I praxis har skattskyldig, som på en gång uppburit honom för flera år tillkommande lön, beskattats för hela beloppet såsom för inkomst av tjänst det år, han uppburit beloppet (se t. ex. RÅ 1939 not. Fi 625).

1947 års allmänna tjänste- och familjepensionsreglering har på visst sätt också omfattat personal, som tidigare avförts från aktiv stat, i det att för ifrågavarande personal genomförts en omreglering av pensionerna, vilken i princip medfört att pensionsnivån höjts till paritet med den, som gäller enligt 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen. De bestämmelser,

som sålunda gälla angående omreglerad pension, äro tillämpliga ej endast på personal, som före den 1 juli 1947 avgått med pension, utan även på personal, som före den 1 juli 1947 överförts till och nämnda dag alltjämt kvarstod å indragnings- eller disponibilitetsstat.

Till följd av att pensionsreglering men ej lönerreglering genomförts för personal å indragnings- och disponibilitetsstat hade en sådan omkastning uppkommit, att avlöningen för sådan personal i en del fall kommit att understiga den pension vederbörande skulle erhålla vid uppnådd pensionsålder.

För att undanröja dessa otillfredsställande konsekvenser hemställde Kungl. Maj:t i proposition nr 132, punkt 9:o, till 1949 års riksdag om bemyndigande att förordna angående omreglering i vissa fall av avlöning till tjänsteman å indragnings- eller disponibilitetsstat. Den föreslagna omregleringen innebar i huvudsak, att avlöningen till dylik personal skulle med verkan från och med den 1 juli 1947 höjas till belopp motsvarande den på visst sätt beräknade tjänstepension, som vederbörande tjänsteman vid uppnådd pensionsålder vore berättigad att erhålla.

Statsutskottet hemställde i sitt utlåtande nr 181 om bifall till förslaget och anförde därvid bl. a., att enligt av utskottet inhämtade uppgifter något över 60 tjänstemän, vilka i huvudsak utgjordes av landsfiskaler, tjänstemän vid domänverket, distriktslantmätare och häradsskrivare, skulle komma i åtnjutande av förhöjd ersättning samt att högsta merbeloppet per år skulle komma att uppgå till inemot 3 800 kronor för sådan tjänsteman.

Riksdagen biföll vad statsutskottet sålunda hemställt.

Frågan om beskattning av inkomst, vilken hänför sig till ett flertal beskattningsår men som blivit tillgänglig för lyftning eller influtit under ett beskattningsår, s. k. ackumulerad inkomst, har behandlats av 1944 års allmänna skattekommitté i ett den 24 februari 1949 avgivet betänkande (SOU 1949: 9). Enligt kommitténs förslag skall under vissa angivna förutsättningar inkomst av denna art vid beräkning av den statliga inkomstskatten fördelas på det antal år den hänför sig till, dock högst tio år. För att en skattskyldig skall få komma i åtnjutande av sådan särskild skatteberäkning fordras bland annat, att hans statliga inkomstskatt därigenom kommer att nedbringas med minst 100 kronor samt att hans ackumulerade inkomst uppgår till minst 3 000 kronor. Såsom exempel på ackumulerad inkomst, som avses med det framlagda förslaget, har kommittén bland annat anført sådana fall, då ersättning för flera föregående års arbete utbetalades under ett beskattningsår och då pension utbetalades i form av engångsersättning.

I en vid 1949 års riksdag väckt motion (II: 266 av herr Fagerholm) framställdes ett yrkande av i huvudsak samma innebörd som i den nu förevarande motionen. Den vid föregående års riksdag väckta motionen avsåg de engångsbelopp, som reservofficer eller reservunderofficer kan erhålla i stället för årlig pension.

I sitt i anledning av sistnämnda motion avgivna betänkande nr 17 av-

styrkte bevillningsutskottet motionen under hänvisning till att frågan om ändrad lagstiftning i den av motionären åsyftade riktningen vore föremål för Kungl. Maj:ts prövning i anledning av 1944 års allmänna skattekommittés förslag i ämnet.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

I den förevarande *motionen* har framhållits, att för den händelse de i propositionen nr 132 till 1949 års riksdag åsyftade tjänstemännen å indragnings- eller disponibilitetsstat skulle för ett och samma beskattningsår erlägga skatt dels för ordinarie årsinkomst, dels för hela den flera år omfattande retroaktiva ersättningen, dessa tjänstemän skulle bli beskattade oskäligt högt.

Utskottet. I den ifrågavarande motionen yrkas, att riksdagen måtte besluta att den engångsersättning, som enligt beslut av 1949 års riksdag skall utgå till vissa tjänstemän å indragnings- eller disponibilitetsstat, må kunna i beskattningshänseende fördelas på det antal år, som den retroaktiva ersättningen avser.

Enligt gällande bestämmelser tages avlöning, som utgår retroaktivt för ett flertal föregående år, till beskattning det år då utbetalningen sker. Med hänsyn till progressionen vid den statliga beskattningen drabbas den skattskyldige härigenom i regel av högre skatt än om avlöningen uppburits under de år, till vilka den hänför sig.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har 1944 års allmänna skattekommitté i ett år 1949 avgivet betänkande framlagt förslag till ändrade grunder för beskattning av bland annat s. k. ackumulerad inkomst. Med ackumulerad inkomst har kommittén avsett sådan inkomst, som åtnjuts under visst beskattningsår men som hänför sig till minst två år, vilka infallit före eller efter beskattningsåret. Syftet med detta förslag är att vid beskattningen av ackumulerade inkomster åstadkomma en begränsning av progressionens verkningar.

Då således frågan om ändrad lagstiftning rörande beskattningen av ackumulerade inkomster för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, samt en författningsändring av den begränsade omfattning, som i motionen föreslagits, icke bör ifrågakomma, kan utskottet icke tillstyrka bifall till motionen. Utskottet vill emellertid i detta sammanhang framhålla att, då behov av skattelindring för ackumulerade inkomster framträtt på ett flertal olika områden, en lösning av denna fråga skulle vara av stort värde. Enligt utskottets mening är det fördenskull önskvärt, att förslag i ämnet förelägges riksdagen, så snart möjlighet härtill föreligger.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 377 av herrar Gustafson i Göteborg och Häckner om fördelning i beskattningshänseende på olika år av viss retroaktiv ersättning till tjänstemän å indragnings- eller disponibilitetsstat icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 20.